

Indianenverhalen

Indianenverhalen

De vroegste beschrijvingen
van Indianen
langs de Hudsonrivier (1609–1680)

ONDER REDACTIE VAN
Kees-Jan Waterman, Jaap Jacobs
& Charles T. Gehring

WalburgPers

1e druk, 2009
2e druk, 2015

© 2009 Kees-Jan Waterman, Jaap Jacobs & Charles T. Gehring, p/a
Uitgeversmaatschappij Walburg Pers, Zutphen

www.walburgpers.nl

Afbeeldingen omslag:

Voorzijde: Len Tantillo, 'The Grandfather. In a small Mohican village on the banks of the Hudson River, a tribal elder retells a tale of great adventure', 1997.

'De Grootvader. In een klein Mahicaans dorpje aan de oever van de Hudsonrivier verhaalt een stamoudste van een groot avontuur', 1997.

Achterzijde: Detail van 'Unus Americanus Ex Virginia' Wenceslaus Hollar. Library of Congress, LC-USZC4-4603.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden vervoerd, vervoerd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voorzover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16b Auteurswet 1912 juncto het Besluit van 20 juni 1974, Stb. 351 zoals gewijzigd bij Besluit van 23 augustus 1985, Stb. 471 en artikel 17 Auteurswet 1912, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (Postbus 3051, 2130 KB Hoofddorp). Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet 1912) dient men zich tot de uitgever te wenden.

Zoveel mogelijk is getracht de eventuele rechthebbenden van de afbeeldingen te achterhalen. Rechthebbenden die in dit verband niet zijn benaderd wordt verzocht zich met de uitgever in verbinding te stellen.

Omslagontwerp: Henk Wals, Lauwers-C, Nijmegen

Vormgeving binnenwerk: ViaMare, Marijke Maarleveld, Zutphen

ISBN 978.94.6249.091.8

NUR 688 / 691

Inhoudsopgave

Voorwoord	7
Inleiding	9
Verantwoording	18

HOOFDSTUK 1

1609 – Robert Juet & Johannes de Laet, De reis van Henry Hudson	21
---	----

HOOFDSTUK 2

Johann Gottlieb Ernestus Heckewelder, Indiaanse overlevering van de eerste aankomst van de Nederlanders op Manhattan	35
--	----

HOOFDSTUK 3

1628 – Isaac de Rasière, Memorie voor Samuel Blommaert	41
--	----

HOOFDSTUK 4

1628 – Jonas Michaëlius	55
-------------------------	----

HOOFDSTUK 5

1634-1635 – Harmen Meyndertsz van den Bogaert, Journaal van een reis naar de Mohawks en de Oneida's	75
---	----

HOOFDSTUK 6

1644 – Johannes Megapolensis, Kort ontwerp vande Mahakuase Indianen in Nieuw-Nederlandt	101
---	-----

HOOFDSTUK 7

1655 – Adriaen van der Donck, Fragment uit: Beschryvinge van Nieuw-Nederlant	113
--	-----

HOOFDSTUK 8

1663 – Marten Kregier, Journael vant gepasseerde in en ontrent de Oorlogh met de Esopusse Wilden	147
--	-----

HOOFDSTUK 9

1679 – Jasper Danckaerts, Fragment uit: *Dagh Teikeninghe van Onse Reise naer
Nieunederlant* 177

Lijst van Indiaanse groepen 191

Literatuur 195

Register 203

VOORWOORD

Sommige boeken hebben een lange geschiedenis. Al in 1994 bespraken twee van de redacteuren van dit boek de mogelijkheid om Nederlandstalige beschrijvingen van de Indianen in Nieuw-Nederland in de oorspronkelijke taal uit te geven. Door drukke werkzaamheden aan andere projecten liepen de goede voornemens vertraging op. Tot de Hudsonherdenking van 2009 aan de horizon verscheen. Deze bood, zo meenden wij, een uitstekende gelegenheid en gaf bovendien aanleiding om de eerste twee documenten, die niet oorspronkelijk in het Nederlands geschreven zijn, toe te voegen aan de selectie. In het Engels zijn alle hier opgenomen beschrijvingen al lange tijd beschikbaar. Maar hoezeer vertalingen ook van grote waarde zijn voor Amerikaanse onderzoekers die het Nederlands niet machtig zijn, voor Nederlanders heeft de oorspronkelijke versie een veel grotere zeggingskracht en meer nuance. Het merendeel van de ‘Indianenverhalen’ die in deze uitgave zijn opgenomen is danwel alleen in manuscript of in een zeventiende-eeuwse uitgave in het Nederlands raadpleegbaar.

De redacteuren zijn zich er terdege van bewust dat het woord ‘Indianen’ een Europacentrische aanduiding is voor de oorspronkelijke bewoners van Noord- en Zuid-Amerika. In het Amerikaanse spraakgebruik zijn mede daarom de afgelopen decennia benamingen als ‘Native Americans’, ‘American Indians’ en ‘The First People’ in zwang geraakt. Hiervoor zijn geen voor de hand liggende equivalenten in het Nederlands beschikbaar en om onduidelijkheid en gekunsteldheid te vermijden hebben wij daarom gekozen voor Indianen, met een hoofdletter.

Voor deze uitgave hebben de drie redacteuren eendrachtig samengewerkt, waarbij is voortgebouwd op het werk dat Gehring in de afgelopen decennia heeft verricht. In de laatste fase is vooral door Waterman veel werk verricht in de bewerking van de transcripties, terwijl Jacobs de inleidende passages in een eerste versie gereed maakte. De drie redacteuren hebben op specifieke punten assistentie gekregen van onder meer Hylke Faber, Marco Beijersbergen en Paul Otto, waarvoor dank. Daarnaast zijn wij erkentelijkheid verschuldigd aan de Universiteitsbibliotheek Leiden, het Nationaal Archief, de Huntington Library, de New York Public Library, de Bibliotheek van de Universiteit Gent, de Holland Society of New York, de New York State Archives en de Brooklyn Historical Society, waarvan we materiaal hebben geraadpleegd.

't Fort nieuw Amsterdam op de Manhatans' (Hartgers View). Museum of the City of New York, J. Clarence Davies Collection 29.100.792.

INLEIDING

In 1609 vertrok Henry Hudson in opdracht van de Verenigde Oost-Indische Compagnie uit Amsterdam om de noordoostpassage te verkennen. Vijf maanden later arriveerde hij aan de andere kant van de wereld bij de rivier die nu nog zijn naam draagt. Daar vond hij niet wat hij zocht, een doorvaart naar Azië. Hudsons reis had in zijn eigen ogen geen positief resultaat, maar er kwam wel een vervolg: een aantal kooplieden, geïntrigeerd door de berichten over de bonthandel met de Indianen, stuurde in de jaren daarop schepen naar het gebied, waarmee het eerste contact tussen de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden en het gebied dat later Nieuw-Nederland zou gaan heten, bestendig werd.

Nieuw-Nederland

De kolonie Nieuw-Nederland was onder het gezag van de West-Indische Compagnie in eerste instantie niet veel meer dan een aantal versterkte handelsposten van waaruit de bonthandel met de Indianen werd onderhouden. Dat kon behoorlijk winst opleveren. In hetzelfde jaar waarin het eiland Manhattan voor handelsgoederen ter waarde van zestig gulden van de Indianen werd gekocht, bracht het schip ‘Wapen van Amsterdam’ voor meer dan f 45.000 aan pelterijen uit Nieuw-Nederland naar Amsterdam. Spoedig echter ontstond binnen de WIC-kamer Amsterdam, die het bewind over de kolonie voerde, onenigheid over het te volgen beleid. Sommige bewindhebbers, de handelsfactie, meenden dat er zo min mogelijk geïnvesteerd moest worden in de kolonie. Met een minieme inspanning zou de bonthandel gaande gehouden moeten worden. Als de Engelsen, die een rivaliserende claim op Noord-Amerika hadden, de kolonie zouden overnemen, dan was het verlies gering, terwijl er in de tussentijd wel winst op de bonthandel behaald zou kunnen zijn. De koloniatiefactie dacht er anders over. Door te investeren in kolonisatie en landbouw zou de kolonie groter en beter verdedigbaar zijn. En wellicht zouden de landbouwproducten elders in het Atlantisch gebied Nederlandse kolonisten van voedsel kunnen voorzien.

Een compromis in deze factiestrijd werd gevonden in het patroonschapssysteem. Grote aandeelhouders van de WIC kregen de mogelijkheid om voor eigen kosten nederzettingen op te zetten, waarover ze onder oppergezag van de Compagnie heerlijke rechten kregen. Hoewel een aantal kooplieden hierop inging, haakten velen na een aantal jaren af. Kolonisatie bleek een dure hobby. Alleen Kiliaen van Rensselaer zette door. Zijn patroonschap Rensselaerswijck bij Fort Orange (het tegenwoordige Albany) werd een beperkt succes.

De noodzaak om de bevolking te doen groeien leidde er aan het eind van de

jaren dertig toe dat de WIC besloot om het monopolie op de bonthandel vrij te geven. Dat had in eerste instantie wel enige toename van de bevolking tot gevolg, maar de groei werd teniet gedaan door het desastreuze conflict met de Indianen in de jaren veertig. De ‘Oorlog van Kieft’, zoals het conflict meestal genoemd wordt, werd veroorzaakt door de beslissing van directeur Willem Kieft en zijn raad de Indianen rond Manhattan te laten bijdragen aan de kosten van het onderhoud van het fort, aangezien zij daarvan bescherming zouden krijgen. Dit was een volkomen verkeerde inschatting van zowel de bereidheid van de Indianen om te betalen, als van de krachtsverhoudingen tussen kolonisten en Indianen. Pogingen om de Indianen te dwingen tot betaling liepen uit op gewapende schermutselingen. De Indianen ondernamen vervolgens repressailles met slachtoffers aan de kant van de kolonisten als gevolg. De kolonisten besloten tot wraak. In een bloedige actie in februari 1643 ondernamen zij een verrassingsaanval die tientallen Indianen het leven kostte. Daarop brak een oorlog uit die twee jaar duurde. Aan beide kanten vielen slachtoffers. De slachtpartij die de Engelse kapitein John Underhill in Nederlandse dienst in het voorjaar van 1644 aanrichtte was buitengewoon bloedig. Hij omsingelde een Indianendorp ten noorden van Manhattan met 130 soldaten en stak het in brand. Meer dan vijfhonderd Indianen kwamen om en slechts acht zagen kans te ontkomen. Underhills troepenmacht liep slechts één dodelijk slachtoffer op, naast enkele gewonden. In totaal kwamen in de Oorlog van Kieft naar schatting zestienhonderd Indianen om, tegen enkele tientallen kolonisten.

Pas nadat Kieft was teruggeroepen naar de Republiek en zijn plaats was overgenomen door Petrus Stuyvesant, groeide Nieuw-Nederland weer en begon de kolonie de overgang te maken van een handelspost naar een vestigingskolonie. In 1664 waren er tussen de zeven- en achtduizend kolonisten, deels in Nieuw-Amsterdam, deels in diverse nederzettingen verspreid over het gebied. De economie was inmiddels gediversificeerd. Naast de bonthandel speelde nu ook de export van tabak een belangrijke rol. Hoewel de Engelsen in 1664 het bestuur over Nieuw-Nederland in handen kregen, bleven de meeste kolonisten er wonen. Cultureel bleef de kolonie New York nog decennia lang Nederlands.

Uiteenlopende groepen

Zowel in de periode voor 1664 als daarna zijn beschrijvingen gemaakt van de Indianen waarmee de kolonisten in contact kwamen. In de zeventiende eeuw werd veelal de term ‘wildenen’ in uiteenlopende vormen gebruikt, maar een enkele keer zien we ‘Indiaenen’, ‘naturellen’ of zelfs ‘Amerikanen’. In de beschrijvingen wordt voornamelijk aandacht besteed aan de Mohawks. Deze groep in het gebied ten westen van Fort Orange was de meest oostelijke van de vijf naties van de Irokezen en werd door de kolonisten ‘Maquas’ of ‘Mahakobaasen’ genoemd. De andere Irokezengroepen, de Oneida’s, Onondaga’s, Cayuga’s en Seneca’s, woonden ten westen van de Mohawks en

werden veelal collectief met ‘Sinnekens’ aangeduid. De kolonisten hadden minder contact met deze groepen, maar waren zich al vroeg bewust van de onderlinge verschillen.

De Mohawks waren de belangrijkste, maar zeker niet de enige leverancier van bevervellen. Op de oostelijke oever van de Noordrivier, zoals de Nederlanders de Hudsonrivier noemden, woonden de Mahicans, door de kolonisten meestal ‘Mahikanders’ genoemd. Aan het begin van de zeventiende eeuw woonde deze groep nog op beide oevers, maar rond 1628 werden de Mahicans door de Mohawks van de westelijke oever verdreven, waardoor Fort Orange tussen de twee Indiaanse naties in kwam te liggen.

Ten zuiden van de Irokezen, in de omgeving van de Susquehannarivier, die ontspringt ten westen van de Delawarierivier en zuidwaarts naar de Chesapeake Bay stroomt, woonden de Irokeessprekende Susquehannock-Indianen, door de kolonisten ‘Minquas’ genoemd. In de omgeving van Manhattan kwamen de Nederlanders in aanraking met een groot aantal kleine groepen, zoals de Esopus-, Wappinger-, Tappan-, Manhatan-, Raritan- en Canarsee-Indianen. Deze vormden een tak van de Delaware-Indianen, ook wel Lenape genoemd. Zij spraken Munsee, een oostelijke Algonkintaal. Een andere tak, die zich bevond rond de Delawarierivier, door de Nederlanders Zuidrivier genoemd, sprak Unami, een verwante taal. De kolonisten waren zich bewust van de diversiteit van de talen en dialecten van de verschillende Indianengroepen, maar maakten in hun observaties weinig onderscheid waar het ging om levensstijl en uiterlijk.

Interactie

Gedurende de gehele zeventiende eeuw kwamen de kolonisten regelmatig in aanraking met de Indianen. De interactie valt uiteen in zeven categorieën: handel, grond, werk, oorlog, diplomatie, bekering en sex.

Handel was veruit de belangrijkste vorm van contact tussen de Nederlandse kolonisten en de Indianen. In de jaren direct na de reis van Hudson vond de handel plaats vanaf de schepen die jaarlijks in het najaar arriveerden. Ze bleven gedurende de winter in de baai van New York liggen, stuurden sloepen uit naar verder gelegen gebieden en vertrokken in het voorjaar weer naar de Republiek. In ruil voor laken en ijzerwaren verkregen de handelaars diverse soorten bont, zoals bever- en ottervellen, maar ook van diverse andere dieren. In latere decennia werd de bever het belangrijkste handelsgoed, terwijl er ook drank, zoals Franse wijn, Spaanse wijn en brandewijn voor geboden werd. Met de aanleg van Fort Nassau in 1614 ontstond een permanente handelspost en begon de geleidelijke verplaatsing van het zwaartepunt van de bonthandel naar de bovenloop van de Hudsonrivier. De totstandkoming van de Nieuw-Nederland Compagnie in hetzelfde jaar veranderde de organisatie van de handel, die nu een monopolistisch karakter kreeg. Dat ver-

dween toen de Compagnie geen verlenging van haar octrooi kreeg in 1618, maar keerde terug toen de West-Indische Compagnie de scheepvaart op het gebied van de particuliere kooplieden overnam.

Tot 1640 bleef de bonthandel het monopolie van de WIC. In dat jaar werd de handel vrijgegeven in een poging om de bevolkingsgroei te bevorderen. Vrije handel betekende ook dat het systeem van vaste prijzen werd losgelaten. Vooral bij Fort Orange, waar in 1652 de nederzetting Beverwijck werd gesticht, betekende dit dat individuele kolonisten elkaars concurrenten waren. De rol van de WIC als overheid bracht regulering met zich mee: er werden diverse ordonnanties afgekondigd, waarmee getracht werd de verkoop van alcohol en wapens tegen te gaan. Tegen deze tijd was Beverwijck – de naam zegt het al – het brandpunt van de bonthandel geworden. Ook elders, zoals op de Delawarerivier, werd met Indianengroepen uit het binnenland gehandeld. De aan de kust wonende Indianen hadden nauwelijks meer toegang tot de leefgebieden van de bever en verloren daarmee aan betekenis voor de kolonisten. In de loop van de tijd steeg het aantal verscheepte bevers van ongeveer vijfduizend tot een hoogtepunt van bijna veertigduizend aan het eind van de jaren vijftig.

De tweede vorm van interactie was de aankoop van land. De aankoop van Manhattan in 1626 voor zestig gulden in de vorm van handelsgoederen is het meest bekende voorbeeld, maar er vonden diverse vergelijkbare transacties plaats. In de instructies die WIC-dienaren meekregen werd expliciet gesteld dat het land aangekocht moest worden. Ontvreemding was uit den boze, niet alleen omdat dat onjuist zou zijn, maar ook omdat aankoopaktes in Europa gebruikt konden worden om de Engelse claims op Nieuw-Nederland te pareren. Dat was vergeefs, aangezien de Engelsen ontkenden dat de Indianen rechtmatig eigenaar van het land waren, omdat ze het niet volgens de in Europa geldende normen gebruikten. Een ander probleem met de landaankopen was dat de Indianen een totaal ander idee over eigendom hadden. In hun ogen kon je land evenmin bezitten als water of lucht. Wel kon je een tijdelijk gebruiksrecht verwerven, dat echter verviel als het land verlaten werd. Dat gebeurde bijvoorbeeld met Staten Island, waarvan de kolonisten tijdens oorlogen wegvluchtten. Dus moest het eiland enkele keren opnieuw aangekocht worden.

Naarmate de kolonisten in aantal toenamen en meer land in gebruik namen, kwamen ze dichterbij de Indiaanse nederzettingen te wonen. Dat leidde er onder meer toe dat Indianen als vrijwillige werkkrachten gebruikt werden, de derde vorm van interactie. Van Indiaanse slavernij was nauwelijks sprake, maar wel werden ze ingezet bij het binnenhalen van de oogst of als koerier. In sommige gevallen lieten de kolonisten na om ze daarvoor naar behoren te betalen. Voor de koloniale autoriteiten was dat aanleiding om een ordonnantie af te kondigen, niet alleen omdat het ‘tegen aller volcken recht’ was, maar ook omdat de Indianen dreigden ‘haer selfs te betalen, oft met ander onbehoorlijk middel te revengeren.’¹

1 New York State Archives, Colonial Manuscripts Dutch, deel 16, p. 17 (28 september 1648).

Een vierde vorm van interactie was het aangaan van seksuele relaties. Hoewel de autoriteiten, zowel in de kolonie als in het vaderland, het afkeurden, kwam het regelmatig voor dat mannelijke kolonisten zich met vrouwelijke Indianen onderhielden. Het omgekeerde kwam nimmer voor. David Pietersz de Vries schrijft naar aanleiding van de Oorlog van Kieft dat de Indiaanse leiders, die vaak sachems werden genoemd, tijdens onderhandelingen meldden dat zij “haer dochters [hadden] gelanght om by te slapen, daerse Kinderen by geteelt hadden, ende daer liep menigh Wildt die van een Swanneken [Nederlander] toegestelt was.”² De resulterende kinderen leefden in de Indiaanse gemeenschappen, op een enkele uitzondering na.

De meest in het oog lopende vorm van interactie was oorlog. Gedurende het bestaan van Nieuw-Nederland waren er voortdurend conflicten, maar in veel gevallen bleef het beperkt tot incidenten. Een aantal groeide uit tot oorlog, hoewel we daarbij moeten beseffen dat het aantal betrokkenen in vergelijking met oorlogen in Europa tamelijk gering was. In de eerste decennia waren de kolonisten twee maal zo onvoorzichtig om zich te mengen in de strijd tussen verschillende Indianengroepen. In 1615 vroegen de Mohawks enkele Nederlanders die op Fort Nassau overwinterden om mee te doen met een aanval op de Susquehannock-Indianen in het zuiden. Daarbij speelde het Europese bezit van vuurwapens, die toen nog niet in handen van de Indianen waren, hoogstwaarschijnlijk een rol. Dergelijke verzoeken om assistentie waren moeilijk af te wijzen als je met hooguit een tiental man op een afgelegen fort zat en er honderden Mohawks om medewerking kwamen verzoeken. Drie van de Nederlanders werden door de Susquehannocks gevangen genomen en pas een jaar later vrijgekocht. Tien jaar later was Daniël van Krieckenbeeck, commies op Fort Orange, zo onverstandig om zich samen met een groep Mahicans op het oorlogspad tegen de Mohawks te begeven. Hij en enkele anderen kwamen er niet levend af. Het incident was voor directeur Pieter Minuit aanleiding om alle kolonisten te verzamelen op de zuidpunt van Manhattan.

Met de Mohawks wisten de Nederlanders daarna over het algemeen redelijke relaties te onderhouden. Met de Munsee-Indianen rond Manhattan was dat lastiger. Het belang van deze groepen voor de Nederlandse bonthandel werd allengs geringer en ze kwamen in een kwetsbare positie terecht toen de landhonger van de kolonisten begon toe te nemen. Het resulteerde in de drie Munseeoorlogen: de Oorlog van Kieft (1643-1645), de Perzikoorlog (1655), en de Esopusoorlog (1659-1660, 1663-1664). De Oorlog van Kieft is hierboven al behandeld. De naam van de Perzikoorlog is door de negentiende-eeuwse schrijver Washington Irving bedacht. In september 1655 kwam een grote groep Indianen in kano's aan op Manhattan. Mogelijk waren ze op doortocht naar de Long Island Sound. In Nieuw-Amsterdam werd een van hen doodgeslagen door Hendrick van Dijk, vanwege het stelen van perziken uit zijn boom-

2 De Vries, *Korte Historiae*, 267.

gaard. Daarop sloeg de vlam in de pan en vonden over en weer vijandigheden plaats. In drie dagen tijd vermoordden de Indianen meer dan vijftig kolonisten. Ook werd er een aantal gevangen genomen. Pas na maanden werd de vrede hersteld.

Het conflict met de Esopus-Indianen, de derde Munseoorlog, was een direct gevolg van het stichten van de nederzetting Wiltwijck, het latere Kingston, bij de Rondout Creek en de Esopus Creek halverwege Nieuw-Amsterdam en Beverwijck. In 1659 werd het nieuwe dorpje aangevallen door de Esopus-Indianen als vergelding voor een moord. Er moest een troepenmacht uit Nieuw-Amsterdam gestuurd worden om de belegering op te heffen. In 1663 volgde een tweede aanval, met dit maal ten minste twintig doden aan Nederlandse kant. Ook werden 45 kolonisten gevangen genomen. Stuyvesant ging persoonlijk naar Wiltwijck en liet daar een garnizoen achter onder commando van kapitein-luitenant Marten Kregier.

Dergelijke conflicten werden beëindigd met diplomatieke onderhandelingen, de zesde vorm van interactie. Tot het midden van de achttiende eeuw volgden de Europeanen daarbij de vormen die de Indianen onderling in acht namen. De onderhandelingen namen per bijeenkomst meestal enkele dagen in beslag, mede omdat de Indianen eerst veel tijd besteedden aan het recapituleren van alles wat er voorafgegaan was. Dit leidde soms tot ongenoegen bij de kolonisten, maar in de orale cultuur van de Indianen was deze praktijk noodzakelijk om het collectieve geheugen in stand te houden. Vervolgens werden één voor één de discussiepunten aan de orde gesteld, ieder gevolgd door de aanbieding van geschenken, soms bevervelen of kralen, soms kruit en lood, bijlen of messen. De andere partij antwoordde dan op dezelfde manier. De uitwisseling van geschenken was een integraal onderdeel van de transactie, maar waar het ging om de vrijlating van gevangen kolonisten waren de Nederlanders terughoudend. De Indianen moesten vooral niet de indruk krijgen dat ze ongestraft gijzelaars konden nemen.

Een laatste vorm van interactie was de pogingen van Nederlandse predikanten om de Indianen tot het christendom te brengen. Zoals de in deze uitgave opgenomen documenten duidelijk maken, was er zeker wel sprake van zendingsdrang. De eerste predikanten kwamen naar de Nieuwe Wereld met overtrokken ideeën over de eenvoud waarmee de Indianen tot Gods Woord over te halen zouden zijn. In de praktijk bleek het een stuk lastiger, ook al omdat de overige taken weinig tijd lieten voor bekering. In de jaren vijftig deden Megapolensis en zijn collega Samuel Drisius een intensieve poging met een Indiaan, maar "t is alles op niet uutgelopen, hy is totten dranck van brandewijn vervallen, den bybel hadde hy verset ende een rechte bestia geworden, die meer quaats als goet by de Indianen is doende."³ Daadwerkelijke bekering vereiste een uitgebreide voorafgaande acculturatie en die zou pas in de achttiende eeuw plaatsvinden.

3 New Brunswick Theological Seminary, Gardner A. Sage Library, Amsterdam
Correspondence, box 1, no. 13, 14 (5 augustus 1657).